

Lezersreactie

Geachte redactie c.q. Jelle de Boer,

Met veel interesse heb ik het artikel 'Hoe meet je geluk?' in het julinumnummer van *De Academisch Boekengids* gelezen. Een element heb ik echter node gemist en dat is het bestaan of ten minste de mogelijkheid van aanvullende en corrigerende meetinstrumenten, naast de twee door u behandelde methodes (enquête en emotieschaal).

Hoe meer ons wordt voorgehouden dat wij Nederlanders, zoals u zelf ook schrijft, tot de gelukkigste volkeren ter wereld behoren, des te sterker heb ik de indruk dat er iets mankeert aan die twee

(op de subjectiviteit van individuele personen gebaseerde) methodes. Zouden alleen al statistische gegevens op het terrein van de volksgezondheid – het gebruik van antidepressiva bijvoorbeeld – geen waardevollere indicatoren kunnen opleveren omtrent ons collectief geluksniveau?

Als andere instrumenten op het ogenblik niet in zwang zijn, lijkt het mij zeer relevant te weten waarom. Is dat een kwestie van eisen die aan wetenschappelijk onderzoek worden gesteld of spelen hier ook gevestigde belangen een rol? Het feit alleen al dat geluksmetingen doorgaans plaatsvinden in het kader van de studierichting Filantropische Studies, lijkt mij een indicatie voor de samenhang van die studierichting met de (Nederlandse) charimarkt en dus ook voor het

belang van geluksmetingen voor die markt.

Met vriendelijke groeten,

Theo Ruyter, IJmuiden

Reactie Jelle de Boer:

Theo Ruyter heeft gelijk als hij veronderstelt dat er meer onder de zon is. In de door mij besproken literatuur van het geluksonderzoek zijn de emotieschaal en de enquête wel veruit de twee dominante methodes, vandaar dat ik me daartoe beperkt heb. Maar er wordt bijvoorbeeld ook neurofysiologisch onderzoek gedaan, waarmee de onderzoekers dan vaak hun eerdere bevindingen hopen te kunnen valideren. Hoe een eventuele samenhang van een gelukstoestand met zoiets als een

breintoestand begrepen moet worden is evenwel geen eenvoudige kwestie, zie het stuk van Fred Keijzer in diezelfde *ABG* 87. Andere indicatoren kunnen zeker nuttig zijn, als correctie dan wel aanvulling, maar of het gebruik van antidepressiva daarbij hoort valt te betwijfelen. Dit zegt misschien wel net zoveel over de vigerende methodes in de psychiatrische diagnostiek en in het geneesmiddelenonderzoek, zie bijvoorbeeld het werk van Trudy Dehue hierover, ook in de *ABG*, twee recente stukken van Marcia Angell in de *New York Review of Books*, nr. 11 en 12, en, het kan niet op, het stuk van Edo Nieweg in *ABG* 88.

Of er een verband is tussen de Nederlandse geluksmetingen en de markt voor goede doelen, dat lijkt mij nogal vergezocht, ik kan het in ieder geval niet beamen.